

Bij Signum is de senior aan zet

Gemotiveerd, vitaal en met plezier aan het werk. Dat is het speerpunt van het beleid van stichting Signum voor 50-plusleerkrachten die er werkzaam zijn. Met die opdracht zijn Mariangela Molenaar en Brigitte Bruin, beide werkzaam als coaches bij Signum, aan de slag gegaan. Er werken totaal zo'n 120 vijftigplusleerkrachten bij de stichting, verdeeld over 23 scholen. De eerste training voor deze groep is afgelopen voorjaar van start gegaan. Zij vertellen over de opzet en inhoud van de training en over de ervaringen van de deelnemers van het eerste uur.

Leeftijdsbewust personeelsbeleid

Mariangela Molenaar en Brigitte Bruin zijn beiden zo'n 25 jaar in het basisonderwijs werkzaam. De laatste jaren hebben zij zich gespecialiseerd en opgeleid in het coachen en counsellen van leerkrachten. Brigitte: "Het onderwijs verdient namelijk, naar mijn mening, tevreden mensen die met plezier naar hun werk gaan. Maar onderwijs kan ook zwaar zijn en de werkdruk is hoog." Mariangela: "Ik wil mensen helpen om inzicht te krijgen in wie ze zijn, waarom ze dingen in hun leven tegenkomen en hoe ze daarmee omgaan. Om zo een bewuster en gelukkiger mens te zijn." Dit was de aanleiding voor het opzetten van de training 'Meesterschap, de senior aan zet'. Nadat het hen was gelukt om de subsidie voor leeftijdsbewust personeelsbeleid 'binnen te halen' kon de training, na supervisie van Bureau Impuls, van start gaan.

"Het onderwijs verdient mensen die met plezier naar hun werk gaan."

De trainingen voor 50-plusleerkrachten maken onderdeel uit van het leeftijdsbewust personeelsbeleid van Signum. Overigens wordt niet alleen deze groep ondersteund, ook startende leerkrachten, net 'vers' van de PABO en de middengroep (30 tot 50 jaar) komen voor begeleiding in aanmerking. Voor de middengroep zitten er nog trainingen in de 'pijplijn'. Deelname

is altijd op vrijwillige basis. "Wij schrijven de leerkrachten aan en aan hen is de keus om zich aan te melden of niet. Het komt ook wel eens voor dat een leidinggevende aan een leerkracht voorstelt om mee te doen. Omdat deze signaleert dat die leerkracht dreigt uit te vallen of wel een impuls kan gebruiken. Andere leerkrachten nemen direct contact met ons op."

De seniorleerkracht

[Zijn de problemen waar 50-plusleerkrachten tegen aan lopen nu echt zoveel anders dan die van leerkrachten van een andere leeftijdsgroep?]

Mariangela: "Veel problemen zijn natuurlijk universeel, bijvoorbeeld slechte communicatie op de werkvloer, ervaren werkdruk, etc. Wat de situatie voor seniorleerkrachten anders maakt, is dat ze zowel lichamelijk als geestelijk tegen beperkingen aan kunnen (gaan) lopen. Hun geheugen en conditie gaan bijvoorbeeld achteruit. Wat betreft de thuissituatie, hebben ze vaak de zorg voor bejaarde ouders. Werk en privé kennen een andere balans, of zelfs disbalans. Daarnaast kent deze groep een heel groot verantwoordelijkheidsgevoel, ze willen alles goed doen, kunnen vaak moeilijk 'nee' zeggen."

Investeren in jezelf

Brigitte: "Het gaat in de training vooral om bewustwording: Hoe kijken zij tegen dingen aan, hoe gaan ze ermee om? Daarnaast vormt deze training ook een stukje waardering voor deze mensen. Ze zitten twee dagen in een heel andere omgeving en hebben de tijd om eens stil te staan bij wat ze nu eigenlijk zelf willen of voelen. Ze worden (en voelen zich ook) in de watten gelegd. Dat is ook wel eens goed om te doen. Ze moeten het echt zien als een stukje investeren in henzelf." Mariangela: "De thema's die we in de training behandelen zijn: communicatie, grenzen stellen, balans tussen werk en privé, assertiviteit, pro-actieve houding, kwaliteiten, hoe kijk je tegen dingen aan? Hoe ga je met problemen om?"

[Hoe keken de seniorleerkrachten van tevoren tegen de training aan? Zag men het nut er van in?]

Brigitte: "In het begin kijkt men erg de kat uit de boom, maar zijn ze wel kritisch. Bij onze voorlichtingsbijeenkomsten werd ook gezegd: 'Is dat nu niet zonde van het geld zo'n training, we moeten al zo zuinig zijn met boeken. Kunnen we dat geld niet beter investeren in de kinderen?' Mariangela: "Wij proberen mensen te overtuigen van het nut ervan. Ik zeg dan: 'Zie het als een investering in jezelf, als docent, als mens en dus ook voor de school waar je werkt.' Draagvlak is uiteraard van groot belang. We hebben daarom ook directieleden voorgelicht over de inhoud van de training. En er is tijd ingeruimd voor een dagdeel waarbij de directie of leidinggevende direct betrokken raakt bij de training. Daar zit de kracht van de training, omdat het dan ook een plekje krijgt binnen de organisatie."

"Veel mensen uit het onderwijs zijn slikkers."

Slikkers

[Hoe staan de seniorleerkrachten over het algemeen in hun werk?]

"Behalve de soms wat afwachtende houding, zijn veel mensen uit het onderwijs 'slikkers'. Daarmee wordt bedoeld dat men niet altijd pro-actief is. De leerkrachten slikken kritiek in, zowel ten opzichte van collega's als directie, waardoor problemen of misverstanden niet besproken worden, maar uit de weg worden gegaan."

"Daarnaast", zegt Mariangela, "komt ook vaak de slechte communicatie naar voren als probleem. Het is belangrijk je af te vragen of wat je bedoelt, ook wel zo overkomt. Kloppen de verwachtingen die je hebt van een collega (of hij/zij van jou?)."

Brigitte: "Buiten de eigen kaders denken is iets wat veel mensen lastig vinden. Ook mobiliteit vormt voor velen een drempel. Het onderwijs kent toch een wat behoudende inslag, we lopen vaak achter de maatschappelijke vernieuwingen aan, en niet voorop." Mariangela: "De mensen zijn ook bescheiden, zijn zich niet altijd bewust van het feit dat ze veel kennis en ervaring in huis hebben, waardoor ze vaak goede mentors kunnen zijn voor beginnende leerkrachten. Daar wordt nog veel te weinig gebruik van gemaakt. Wij proberen dat aan te zwengelen, ook bij leidinggevenden."

In januari gaat de tweede training voor 50-plusleerkrachten van start. Op verzoek van de leerkrachten die aan de trainingen deelnemen, zullen er ook nog zo'n vier intervisiebijeenkomsten gehouden gaan worden, om de boel 'op scherp' te houden. "Dan is het tijd voor een evaluatie: 'Merk je verandering in je functioneren, of heeft je leidinggevende dit gesignaleerd, zit je lekkerder in je vel. Veel leerkrachten geven zelfs al na die twee trainingsdagen aan dat ze zich veel meer bewust zijn van hun houding en functioneren. En dat is de eerste stap in de goede richting." ■

Over Signum

Schoolbestuur Signum verzorgt in 's-Hertogenbosch primair onderwijs op bijzondere grondslag. Signum telt 23 basisscholen waarvan één voor speciaal onderwijs. Dagelijks begeleiden 800 medewerkers ruim 6.600 leerlingen, zoveel mogelijk op hun eigen niveau. Zo bieden de scholen van Signum kinderen optimaal de kans om in onze complexe samenleving hun eigen identiteit te ontwikkelen.

